HELYI KIADÁSOK

HELYI (MEGSZÁLLÁSI) KIADÁSOK, MAGÁNPOSTÁK GYÜJTŐINEK
SZAKCSOPORTJA

2015. március 1 (23) szám

Készítette: FILEP LÁSZLÓ

IN MEMORIAM

Lipták István

1921 - 2014

Szakosztályunk és a Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja tagja

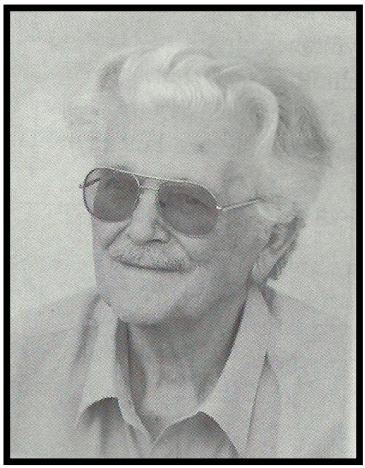

NYUGODJ BÉKÉBEN!

1932-ben, 11 évesen kezdett bélyeget gyűjteni, 1953-tól a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége tagja, évtizedeken át vezette a szövetség egykori Békéscsabai Vasutas Bélyeggyűjtő körét. 1989-ben a *Magyar Filatéliai Tudományos Társaság* alapító tagja, sokszoros aranyérmes kiállító. Postatörténeti kutató és szakíró, fő gyűjtési területe a Békés megyei 1944-1945-ős ideiglenes postaszolgálat – de más témákkal is foglalkozott, például az 1848-1849. évi díjszabások feldolgozása és küldeményeken való bemutatása.

Mint szakírónak, Gecsei Lajossal közösen írott „Postatörténeti emlékek Békésvármegyéből” című könyve 1970-ben került kiadásra, ezenkívül számtalan cikke jelent meg a Filatéliai Szemle, a Bélyegvilág, a Philatelica, a **HELYI KIADÁSOK** és az Egyesült Államokbeli The News of Hungarian Philatelie hasábjain.

Kiállítási tevékenysége keretében több mint 50 hazai és külföldi, különböző kiállításokon számtalan – közte több arany – éremmel és több Mabéosz vándordíjjal (Schiller Dénes tanulmányi, Schrenk Lajos kiállítói) díjazták munkáját.

A Mabéosz és a Mafitt is tiszteletbeli tagjává választotta.

---------- o ----------

MEGHIVÓ

A MABÉOSZ „Visnya Sándor” Hagyományos Gyűjtői Szakosztálya

2015. április 2-án 14^{30} órakor
tartja éves beszámoló taggyűlését,

a Magyar Bélyeggyűjtők Háza 101. termében,

melyre meghívja valamennyi tagját.

A Szakosztályon belül működő
Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja
vezetősége beszámolójára a napirend 4. pontjában kerül sorra

Határozatképtelenség esetén a megismételt taggyűlésre

2015. április 2-án 15 órakor kerül sor.

A megismételt taggyűlés az eredeti napirendi pontokkal, a jelenlévők létszámától függetlenül határozatképes.

Kérjük a Szakosztály minden tagját, hogy tekintse kötelességének az éves beszámoló taggyűlésen való részvételét.

Kostyál Ferenc — Filep László
a MABÉOSZ „Visnya Sándor” Hagyományos Gyűjtői Szakosztályának
elnöke — titkára

Barabássy Miklós — *Dr. Bodor Mihály*
a MABÉOSZ „Visnya Sándor” Hagyományos Gyűjtői Szakosztályon belül működő
Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja
elnöke — titkára

A beszámoló taggyűlés napirendje:

1. A taggyűlés tisztségviselőinek megválasztása.
   Javaslat levezető elnöknek: Filep László,
   Javaslat jegyzőkönyv vezetésre,
   Javaslat jegyzőkönyv hitelesítésre

2. Megemlékezés elhunyt tagjainkról

3. A vezetőség beszámolója a Szakosztály 2014. évi tevékenységéről
   (Megjelent írásban a szakosztályi periodikánknak 2015/1 számában)

4. A Szakosztályon belül működő *Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja* vezetősége beszámolója a szakcsoport 2014. évi tevékenységéről
   (Megjelent írásban a **HELYI KIADÁSOK** szakcsoport periodika 2015/1 számában)

5. Felkészülés MABÉOSZ országos küldöttgyűlésre

6. MABÉOSZ kitüntetésre javaslat:

   Dr. Bodor Mihály Szakosztály vezetőségi tag, a Megszállási Szakcsoport titkára
   - *Pécs Városi Bélyeggyűjtő Kör* tagja, melynek elnöke
   - *Baranya Megyei Küldöttgyűlés* elnöke
   - *Magyar Filatéliai Tudományos Társaság* tagja
   - Hivatalos bélyegszakértő
   - Filatéliai kutató és szakíró, írásai megjelentek a Filatéliai Szemle, a Bélyegvilág, a **HELYI KIADÁSOK**, valamint a Baranya Történelmi Közlemények hasábjain (A pécsi Postaigazgatóság működése a szerb megszállás alatt)

   Kitüntető Oklevél-re javasoljuk felterjeszteni

   Kardhordó Kálmán, egyik legaktívabb tagunk, a Megszállási Szakcsoport tagja
   - *Pécs Városi Bélyeggyűjtő Kör* tagja
   - *Magyar Filatéliai Tudományos Társaság* tagja
   - Filatéliai kutató és szakíró, írásai megjelentek a Filatéliai Szemle, a Bélyegvilág, a Szabolcsi Bélyegújság és szakosztályi periodikák hasábjain, a Hírközlési Múzeumi Alapítvány és a Baranya Megyei Levéltár Évkönyveiben, valamint összegyűjtött írásai önálló kötetben a Város-kalauz-füzetek sorozatban (Az ország névjegye), publikált kutatási eredményei beépültek A magyar bélyegek kézikönyvébe és a Magyar Posta- és Illetékbélyeg Katalógusba

   Gervay Mihály érem-re javasoljuk felterjeszteni

5. Egyebek

Beszámoló jelentés a MABÉOSZ „Visnya Sándor” Hagyományos Gyűjtői Szakosztályon belül működő *Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja* 2014. évi munkájáról

Elnök: Barabássy Miklós
Titkár: Dr. Bodor Mihály
Szakcsoport jelenlegi taglétszáma 22 fő.

A MABÉOSZ „VISNYA SÁNDOR” Hagyományos Gyűjtői Szakosztályának részeként működik a szakcsoport, mely a 2010. január 7-i szakosztályi ülésen alakult újjá. A szakcsoport tisztújító taggyűlésén, 2014. március 6-án került megválasztásra, döntő többséggel a jelenlegi vezetőség és ekkor kerültek posztumusz megválasztásra a szakcsoport tiszteleti tagjainak †Flasch Dezső, az 1987-es évi alapító elnök és †Dr. Szigeti Lajos, az újjáalakult szakcsoport 2012 decemberében elhunyt társelnöke.

Miután Szakcsoportunk tagsága jelentős átfedést mutat más szakosztályok tagságával, természetesen tagjaink is tartottak előadást más rendezvényeken is és részt vettünk a MABÉOSZ többi Szakosztályában folyó munkákban. Szakcsoportunkból többen a *Magyar Filatéliai Tudományos Társaság (Mafitt),* a Slovenská Filatelistická Akadémia (SFA – Szlovák Filatéliai Akadémia) és több más, magyar és külföldi filatéliai szervezet tagjai. A Szakcsoport több tagja hivatalos bélyegszakértő, egy tagunk igazságügyi bélyegszakértő.

A Szakcsoport tagjai jelentős irodalmi tevékenységet is folytatnak – cikkek, tanulmányok, előadások – ki kell emelni Filep Lászlót, aki már évek óta a BÉLYEGVILÁG szerkesztőségének tagjai, és utóbbi 2014-ben – többek között ezért a tevékenységéért is – a 87. Bélyegnap alkalmából, a HUNFILA 2014 – Debrecen Nemzetközi Bélyegkiállításon a MABÉOSZ Kitüntető Oklevelét vehette át.

Havonta, minden hónap első csütörtökjén, 15 órakor a Magyar Bélyeggyűjtők Háza 101. termében a szakosztályi összejövetel keretében találkozunk.

A Szakcsoport 2015. évi programja – az elfogadott munkaterv alapján:

A *Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja* tevékenysége továbbra is a Szakosztály üléseinek keretein belül zajlik. Szakosztályi ülések: február 5, március 5, április 2 - éves beszámoló taggyűlés, május 7, június 4, június 26-28 *HUNFILA 2015 – Tata Nemzetközi Bélyegkiállítás* – kihelyezett ülés, július 2, szeptember 2, október 1, november 5, december 3, valamint kihelyezett ülés a *FILPROK*-on és az *Internetes Bélyeggyűjtő Klub találkozóján* (ezek időpontja még nem ismert).

A szakcsoport **HELYI KIADÁSOK** című lapja időszakosan jelenik meg, 2014-ben 2 rendes és 1 Nyugat-Magyarországi különszám jelent meg, összesen 24, A5-ös oldalon. Komoly probléma a közlésre szánt írások elmaradása.

Lehetőséget biztosítunk minden (nem szakosztályi tag) gyűjtő számára is, hogy a **HELYI KIADÁSOK** című lapunk friss számaihoz interneten hozzájussanak.

Tervezzük a Szakcsoport tagjainak közös részvételét különböző kiállításokon és azok rendezvényein.

A Szakcsoport gazdálkodásáról:

A Szakcsoport önálló gazdálkodást nem folytat.

Budapest, 2015. április 2.

Barabássy Miklós *Dr. Bodor Mihály*

a MABÉOSZ „Visnya Sándor" Hagyományos Gyűjtői Szakosztályon belül működő *Helyi (megszállási) kiadások, magánposták gyűjtőinek szakcsoportja*

elnöke titkára

---------- o ----------

Czibula Péter, Szakosztályunk nemrégen közénk került tagja, aki ezzel az írásával debütál lapunkban:

„Garancia nélkül"

Gyakran találkozhatunk bélyegárveréseken azzal, hogy a tételek leírásában ott olvashatjuk a címben olvasható „garancia nélkül" kifejezést. Ez a titulus jellemzően a magyar megszállási bélyegeknek „jár ki"!

Mit is jelent ez valójában?

Sajnos elmondhatjuk, hogy közismert és tényként kezelhető: a megszállási felülnyomatok jelentős része - közönséges hamisítvány. A népszerű bélyegeket még a maguk idejében elkezdték hamísítani. A régebbi hamisítványok az eredetihez hasonló nyomdai eljárásokkal készültek, ami gyakran igen megnehezíti a hamis darabok kiszűrését, főleg egyes kiadásoknál. De a leleményes csalók, mindig megtalálják a könnyű pénzszerzési lehetőséget és - főleg az online piacterek elterjedésével - egyre inkább tért hódítanak a modern hamisítványok. Ezek gyakran az eredeti kiadású társaikhoz még jobban hasonlítanak, a digitális utánzatok ugyanis megtartják még az egyedi ívhelyekre jellemző, gyakran fontos azonosítási jeleket, így még tovább nehezítve az azonosítást. Természetesen, a jól képzett és gyakorlott szakértőt nehéz megtéveszteni, de az átlag bélyeggyűjtő nem ilyen. Ezért, mivel a jól sikerült hamisítványokat könnyű eladni és a lebukás veszélye is a nullához közelít - mivel sajnos a törvényi lehetőségek igen korlátozottak - itt a sok, és egyre több hamis bélyeg!

Mi lehetne ilyen esetben a teendő, hogyan lehetne megállítani, véget vetni ennek - a lássuk be - igen káros jelenségnek?

Várhatunk a törvény erejére, de azt gondolom, ha itt az állami törvényekkel kellene rendet tenni, akkor csak valami nagyon korlátozó és nem a bélyeggyűjtők lehetőségeit figyelembe vévő rendszer alakulhatna ki.

Az eladó felelőssége. Mondhatjuk, hogy vállaljon felelősséget, garanciát az, aki eladni kívánja az adott bélyeget, főleg, ha kereskedő vagy árverés a felkínáló! Igen, ez jól hangzik, de hogyan is van ez a gyakorlatban?

Az árverési tételek jelentős része harmadik fél által beadott tárgy, így nem tulajdona az árverezőcégnek, jutalékért adja el, ha van üzlet, a beadó jutalékot fizet az eladás után – így keletkezik bevétele az árverezőnek. A gond azzal van, hogy egy beadott bélyeg vagy tétel esetében, a beadásért felszámolt - jellemzően 100-160 forintos – tételbeadási díj nem fedez szakértői díjat. Akkor lenne az adott esetben, az árverező cég számon kérhető, ha képes lenne a szakértést a bélyegen elvégezni, elvégeztetni. Igen, igaz az, hogy főleg a neves árverező cégek és kereskedők, minden általuk eladott bélyegért eredetiségi garanciát vállalnak, de lássuk, be egy ilyen speciális területen egyedi helyzetet teremt!

Itt egy igen neuralgikus ponthoz jutottunk! Bélyeg szakértésre van szükség, mégpedig olyanra, ami megbízható, gyors és árban is megfelelő szolgáltatást kínál.

Nem egyszerű a feladat, ugyanis bélyegszakértő nagyon kevés van. Sajnos, hogy sokszor az önjelölt „szakértők" tudása olykor alig haladja meg a nullát, ami rögtön aláássa a bizalmat. A helyzet azért sem nem egyszerű, mert jelen pillanatban nem dicsekedhetünk el azzal, hogy bélyegszakértők képzése megfelelő szinten elérhető lenne.

Azt gondolom, hogy több területe is van a filatéliának, ahol a szakértői tanúsítvány fontos, de a megszállási bélyegeknél és alapvetően a felülnyomatoknál ez elengedhetetlen és egy néhányezer forintos értékű bélyegnél a tanúsítvány elvárása minimum feltétel kellene legyen. Még akkor is, ha ez a bélyegek drágulását eredményezi! Talán van arra lehetőség, hogy egy egyszerűsített kivitelű tanúsítvány formátum, viszonylag alacsonyabb áron elérhetővé váljon, beszámítva, hogy erre megnövekvő igény támadna!

Véleményem szerint ehhez összefogásra lenne szükség a szakma résztvevőitől! A MABÉOSZ, ami a magyar bélyeggyűjtés zászlóshajója kellene legyen – és reméljük az is lesz - a szakmai hátterét kellene biztosítsa a feladatnak, ezzel fontos és jelentős szolgáltatást nyújtva a bélyeggyűjtők részére, beleértve a tagjait akik kedvezményeket kapva, a tagságukat is értékesebbnek érezhetnék. De a kivitelezésbe és finanszírozásba bevonható lennének a piaci szereplők is, akiknek egy ilyen rendszer biztosan ország-világ előtt, egy bizalom és forgalom erősítő tényező lehetne!

---------- o ----------

A Visszatérések időszakának kisegítő bélyegzései, I-II. rész

Felvidéki kisegítő bélyegzések

A markofilia (bélyegzés-gyűjtés) tudományát nem művelő filatelisták előtt is közismert tény, hogy a Visszatérések időszakában nagyon sok féle-fajta kisegítő bélyegzést használt a Magyar Királyi Posta.

A visszatért területek postahivatalai közül mindjárt az elsőnek, 1938. október 11.-én visszatért magyar terület, Sátoraljaújhely-gyártelep (eredetileg Kisújhely, majd Csehszlovákiához csatolása után Slovenské Nové Mesto) hazatértekor használtak – kézinyomdai betűkből összeállított – kétsoros alkalmi bélyegzést „SAUJHELY-GYÁRTELEP / BEVONULÁS938X11-12ó". Mivel a Sátoraljaújhely-gyártelepen lévő Kisállomás postakirendeltségének nem volt saját bélyegzője, ezért az alkalmi bélyegzés hivatalosságának igazolásául Sátoraljaújhely postahivatal „K" jelző-betűs bélyegzőjét használták. A bélyegzések elhelyezése oly módon történt, hogy az alkalmi bélyegzést október 11-12-én a bélyegekre és a postahivatali bélyegzőt

a küldeményre (1. ábra), majd október13-20 között a postahivatali bélyegzőt a bélyegekre és az alkalmi bélyegzést a küldeményre (2. ábra) bélyegezték. Az alkalmi bélyegzést összesen 10 napig használták.

1. ábra: Nyomtatvány-boríték Budapestre

2. ábra: Abonyi Jenő bélyegkereskedő alkalmi bélyegzés szolgálati lapja Celldömölkre

Felvidéki acél pót-keletbélyegzések

Az elsőnek visszatért magyar város, Ipolyság 1938. október 11.-i hazatértekor még nem készültek el a postahivatal bélyegzői – csak az „A” jelzőbbetűs, ezért a „MAGYAR KIR. POSTA” feliratú, „26” és „27” számú acél pót-keletbélyegzőket használták kisegítő bélyegzőként a további hely-keletbélyegzők elkészültéig.

Az ideiglenesen használt kisegítő gumi- és acél számbélyegzők rövid ideig - általában 1-2 hétig, de sokszor csak pár napig - voltak használatban. Fennmaradásuk esetleges, némelyikből csak 1-2 lebélyegzés ismert - vagy éppen egy sem! (Lásd: Dr. Palotás Zoltán: Az 1938-ban visszacsatolt Felvidék pótbélyegzői - Philatelica 87/2) Többnyire csak gyűjtők számára „futtatott” példányokat lehet látni, a köznapi „forgalmi” példányok rendkívül ritkák.

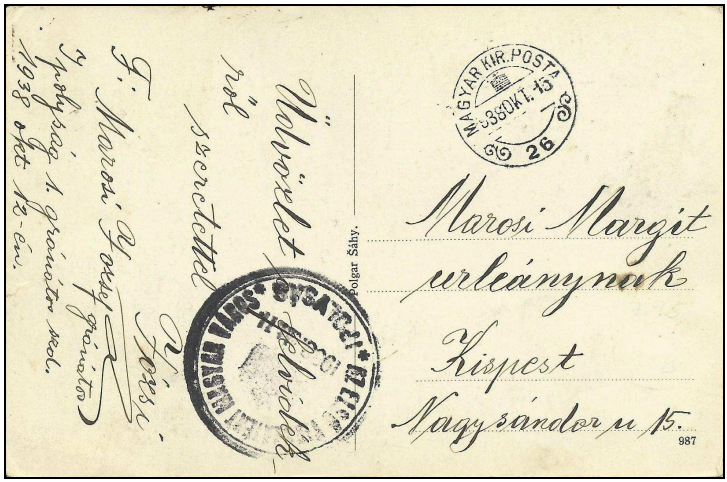

3. ábra: Tábori posta előzmény: Bérmentesítés és portózás (!) nélkül kézbesített képeslap az 1. gránátos század katonájától Budapestre

A „26” számú bélyegzőt (3. ábra) 1938. október 13. és november 18. között, 36 napig, a „27” számú bélyegzőt (4. ábra) 1938. október 13. és december 3. között, 51 napig, viszonylag hosszú ideig használták.

A Felvidéken összesen 3 darab acél pót-keletbélyegzőt használtak, a fentieken kívül a 36-os számút Tótgyarmaton (Tótgyarmat az 1938-as község-összevonások során nevet váltott, a továbbiakban Balassagyarmat 2 postahivatalként működött).

Filep László

4. ábra: a „27” számú bélyegző
(a teljes levelet következő számúnkban mutatjuk be)